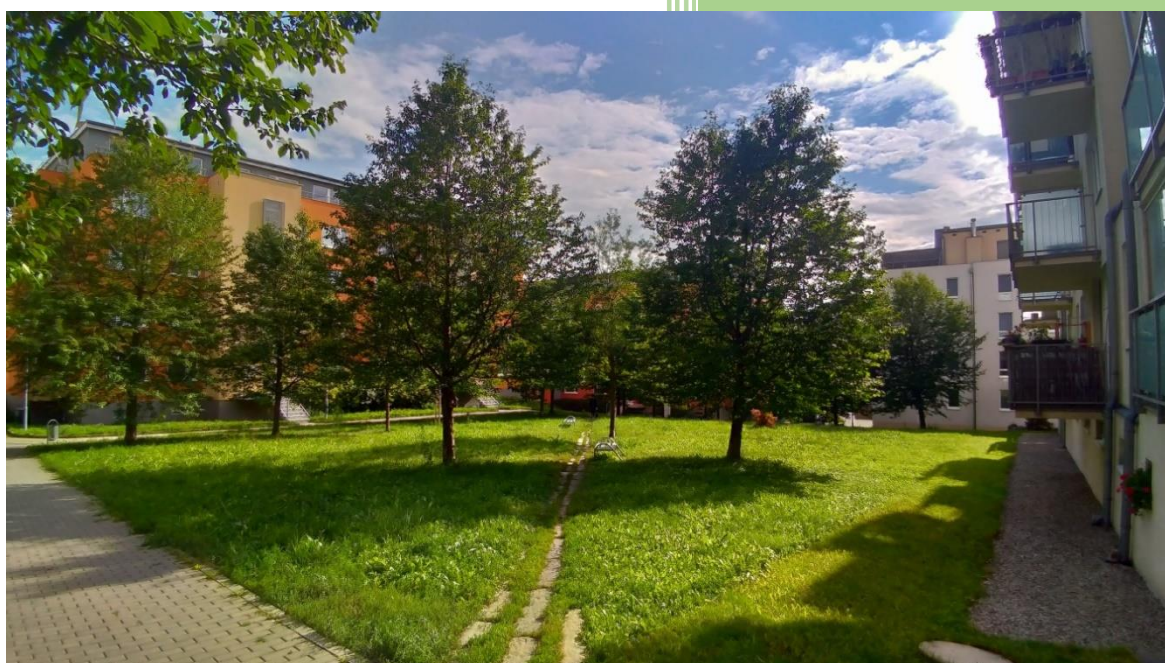

11/2022

OÁZY – MEDLÁNKY

AUTOR NÁVRHU:

ATELIER4GREEN, s.r.o.

Ing. Miroslava Polachová

OBSAH:

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
II. ÚVOD.....	4
III. ŠIRŠÍ VZTAHY.....	5
IV. ROZBORY, PRŮZKUMY.....	6
MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY	6
ANALÝZA POTENCIÁLU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	7
V. NÁVRH ŘEŠENÍ	8
OÁZA U ZVONICE.....	8
OÁZA U PSÍHO VÝBĚHU	13
OÁZA U BÝVALÉ PASTOUŠKY.....	19
VHODNÁ DRUHOVÁ SKLADBA NAVRŽENÝCH VÝSADEB	23
VI. ZÁVĚR.....	25
ZÁVĚR	25

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

název projektu

OÁZY – MALOMĚŘICE
- STUDIE

lokalita

OÁZA U ZVONICE – 446/1 v k. ú. Medlánky
OÁZA U PSÍHO VÝBĚHU – 633/3 v k. ú. Medlánky
OÁZA U BÝVALÉ PASTOUŠKY – 439 v k. ú. Medlánky

stupeň dokumentace

architektonická studie

zadavatel

Statutární město Brno, ÚMČ Brno-Medlánky

zpracovatel

Atelier4green, s.r.o.
Hamry 1026/10, 614 00 Brno
www.arch.cz/polachova

zodpovědný projektant

Ing. Miroslava Polachová ČKA 03 335
tel.: + 420 775 350 031

datum zpracování

listopad / 2022

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

II. ÚVOD

STUDIE - OÁZY – MEDLÁNKY

Motto projektu podaného do Participačního rozpočtu „Dáme na vás“:

“Oázy jsou odjakživa místa spojená s vodou, životem a setkáváním.”

Cílem projektu je zrealizovat nová místa pro posezení v zeleni, zvoucí k odpočinku ve stínu stromů, a pokud to bude možné, tak začlenit do těchto míst vodu, možnost pozorování přírody (ptáci – krmítka, brouci – broukoviště), možnost čtení (knihobudky)... Cílem je umožnit setkávání obyvatel a lidí, kteří se mohou navzájem pobavit, inspirovat, popovídat, ochladit se ve stínu stromů v horkém létě, nově se seznámit, či jen tak spočinout.

Studie prověřuje možná řešení a využití ploch zeleně v městské části Brno-Medlánky, jedná se o tři plochy vytipované ÚMČ jako vhodné pro zřízení nových posezení, které budou splňovat cíle projektu podaného v rámci Participačního rozpočtu „Dáme na vás“ - Oázy.

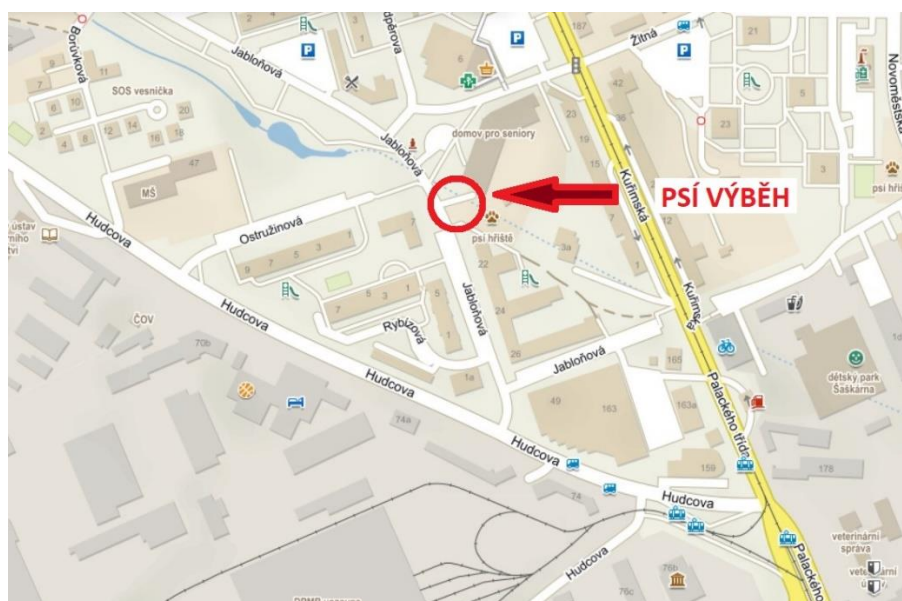
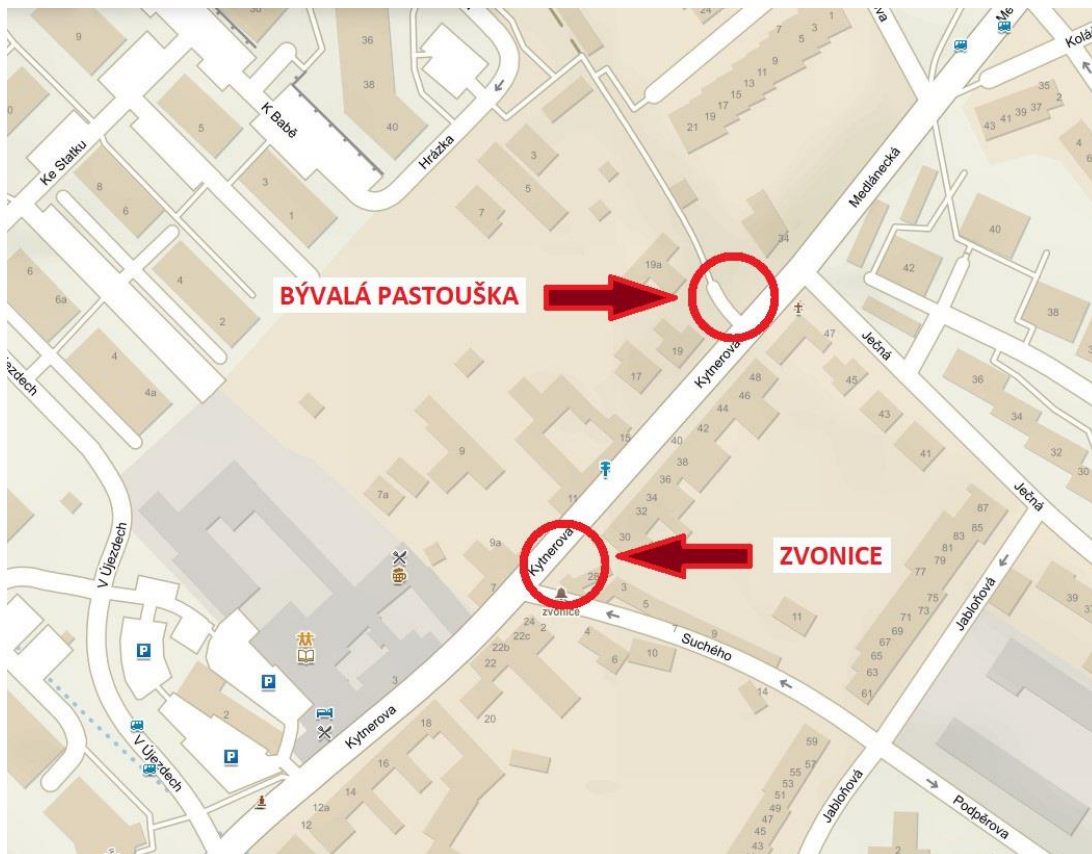
V průběhu roku 2022 proběhl terénní průzkum současného stavu více vytipovaných míst, který byl zakreslen do podkladů. Následně bylo vypracováno variantní řešení návrhů prostorů, ze kterého vzešlo po projednání s veřejností a s vedením MČ finální řešení návrhu Studie pro tři zvolená místa.

III. ŠIRŠÍ VZTAHY

K řešení byly ve výsledku vybrány tyto tři veřejně přístupné lokality:

- A. OÁZA U ZVONICE (Kytnerova 31, Brno)
- B. OÁZA U PSÍHO VÝBĚHU (Jabloňová ul., Brno)
- C. OÁZA U BÝVALÉ PASTOUŠKY (Kytnerova ul., Brno)

ŠIRŠÍ VZTAHY

IV. ROZBORY, PRŮZKUMY

MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

Všechny zvolené plochy k řešení se nachází na parcelách v majetku Statutárního města Brna, ve správě ÚMČ Brno-Medlánky, v k. ú. Medlánky.

LV	Parc. číslo	Výměra (m2)	Druh pozemku	Způsob využití	BPEJ (m2)	Vlastník	Omezení vlastnického práva/ způsob ochrany
10001	446/1	3300	Ostatní plocha	Ostatní komunikace		Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno	Věcné břemeno zřizování a provozování vedení
10001	633/3	1885	Ostatní plocha	Zeleň		Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno	Věcné břemeno (podle listiny)
10001	439	180	Ostatní plocha	Jiná plocha		Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno	Věcné břemeno chůze, Věcné břemeno zřizování a provozování vedení

ANALÝZA POTENCIÁLU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

POZITIVA (POTENCIÁL K ROZVOJI):

- možnost rekreačního využití ploch pro obyvatele MČ
- prostor pro vytvoření požadovaných prvků (posezení, prostor pro zklidnění, možnost navazování kontaktů, možnost pozorování okolí)
- na některých místech lze realizovat naučné edukativní prvky
- dobrá dostupnost – návaznost na stávající trasy obyvatel MČ

NEGATIVA (POTENCIÁL K ŘEŠENÍ):

- špatná či žádná vybavenost mobiliářem
- nutnost realizovat přístínění s možností využití stínění ke sběru dešťové vody pro zálivku
- zanedbané či nevyužívané plochy

POŽADAVKY INVESTORA, ZADAVATELE, MĚSTSKÉ ČÁSTI JAKO BUDOUCÍHO SPRÁVCE:

Provozní principy

- navrhnout funkční využití lokalit s ohledem na rozdílný charakter řešeného území
- přímá návaznost / napojení na stávající komunikace
- prověřit a navrhnout optimální řešení s možnostmi vytvořit místa pro setkávání, seznamování, výměnu informací, s možností posezení
- v místech, kde to bude možné zajistit akumulaci dešťových vod a její využití obyvateli / návštěvníky pro zálivku přilehlé zeleně, či zajištění pití pro faunu (hmyz, ptáci, pejsci)
- v místech, kde to bude možné, zajistit i edukativní prvky pro vzdělávání, lze spojit s vytvářením míst pro pozorování hmyzu či ptáků (krmítka, hmyzí hotely apod.)

Kompoziční a funkční principy

- navrhnout optimální pobytový mobiliář dle rozdílných funkcí jednotlivých lokalit
- prověřit možnost zadržování dešťové vody k zálivce nebo jako pití pro faunu
- prověřit možnost a vhodnost umístění naučných panelů či obdobných prvků s edukačním charakterem (dřevěné pexeso, apod.), vytvoření knihobudek apod.

Požadavky na návrh zeleně

- na základě provedeného terénního průzkumu jednotlivých lokalit vyhodnotit perspektivní a neperspektivní dřeviny a nutná potřebná pěstební opatření, respektive navrhnout novou zeleň s ohledem na stávající
- koncepce zeleně musí odpovídat požadavku na přehledný a bezpečný prostor
- druhová skladba případných dosadeb musí odpovídat specifickým stanovištním podmínkám, a tam, kde je to možné i potencionální přirozené druhové skladbě vegetace
- návrh vegetačních prvků musí respektovat současné možnosti následné udržovací péče. Principy a způsoby udržovací péče budou projednány s budoucím správcem.

V. NÁVRH ŘEŠENÍ

OÁZA U ZVONICE

Plocha u zvonice (kapličky) zdlážděná zámkovou dlažbou. V celé ulici není možnost si někde sednout a odpočinout. Prostor tvoří čistě zdlážděná plocha, nenachází se zde vůbec nic, prostor je vymezen opěrnou zídou / zvýšenou obrubou na severní (horní) straně, a objektem zvonice, terén tvoří svah klesající směrem k jihu.

Nové řešení:

Vytvoření místa pro posezení a setkávání s možností vzít, darovat či vypůjčit si knihu. Z důvodu velkého množství vedení stávajících inženýrských sítí zde není možné realizovat výsadby do terénu, proto bylo zvoleno řešení - vytvořit pobytovou plochu pomocí dřevěných laviček spojených konstrukčně s knihobudkou (policemi na knihy) a truhlíkem pro výsadbu vyšší zeleně – keřstromků a kvetoucích keřů, trvalek a okrasných trav.

Po domluvě s obyvateli domu - pokusit se zajistit sběrnou nádobu na dešťovou vodu napojenou na jejich okapový svod – možnost zalévání – nutno prověřit.

Ze zadní strany konstrukce je možné umístit sběrnou nádobu na dešťovou vodu, kterou by mohli okoljojdoucí využít pro zálivku rostlin v truhlíku. Sběrná nádoba by byla napojená na okapový svod sousedního domu – samozřejmě pouze se souhlasem majitele sousedního objektu, což bude nutné v rámci zpracování projektové realizační dokumentace projednat a získat souhlas. V případě nezískání souhlasu lze nádobu využít tak, až by ji jednou za čas naplnili pracovníci městské části, kteří budou mít na starosti údržbu, nicméně je otázkou, zda v případě nesouhlasu majitele tuto nádobu realizovat, neboť v rámci údržby je nutné stejně sledovat stav vlhkosti v truhlíku a provést dle potřeby zálivku, což mohou pracovníci městské části provádět přímo z malé cisterny.

Konstrukce – jedná se o dřevěnou podestu vyrovnávající sklon terénu, konstrukčně propojenou s velkým pěstebním truhlíkem, lavičkami, boxem na knihy a odpadkovým košem.

Celá konstrukce bude vyrobena z **tvrdého dřeva** (minimálně severský modřín či akát), povrchová úprava – ochranná lazura, min. ve dvou nátěrech, a to včetně použití výrazné barvy na část konstrukce pro oživení – např. oranžové, či tyrkysové barvy na dílčí prvky konstrukce (knihobox, zvýšená část lavičky, odpadkový koš apod.) – viz inspirační fotografie. Jako spojovací materiál bude použit pouze nerez, neboť modřínové dřevo je citlivé na železo, a mohly by vzniknout černé fleky.

Konstrukci tvoří pěstební truhlík o výšce cca 1,2m, s vnitřní nádobou zateplenou extrudovaným polystyrenem (ochrana vůči vymrznutí), vnitřní nádoba truhlíku bude rozdělena tak, že zde bude na dně prostor pro akumulaci vody s keramzitem oddělený od pěstebního substrátu geotextilií, v místě předělu bude v truhlíku vytvořen otvor pro odtok přebytečné vody (např. při vydatných srážkách).

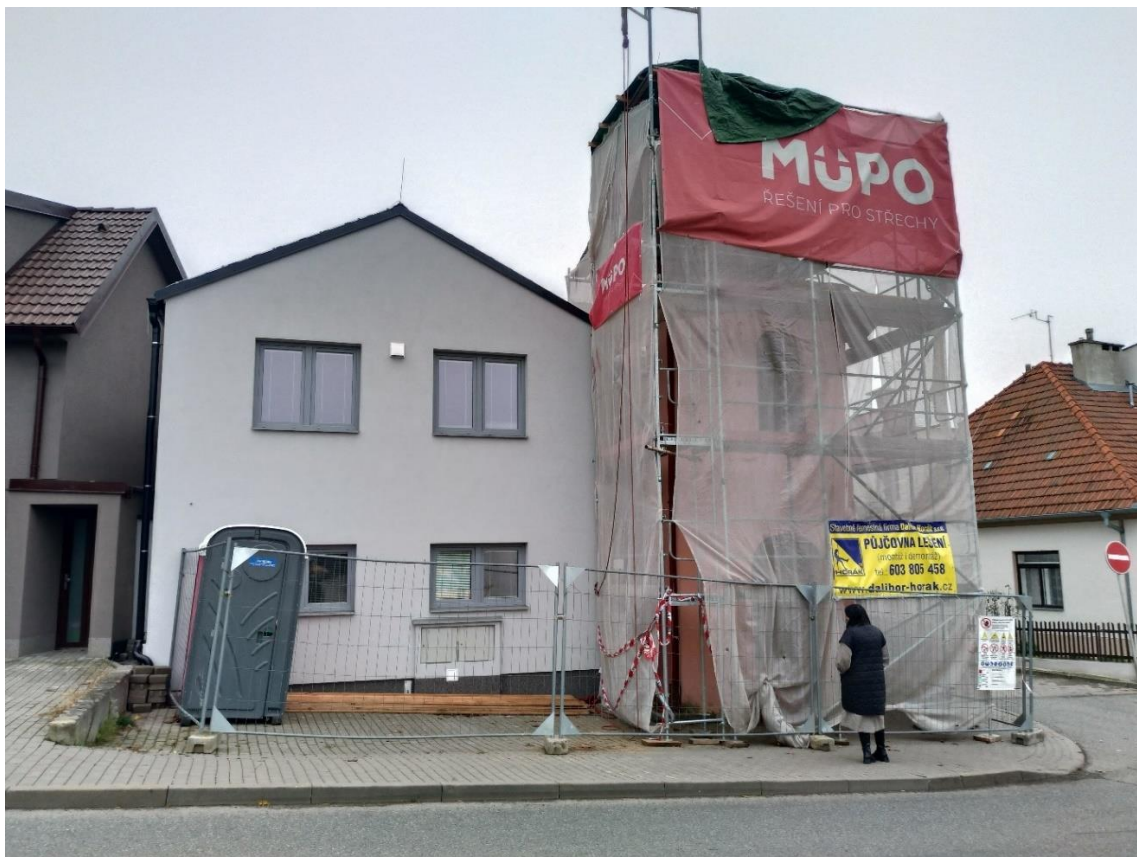
Na truhlík jsou konstrukčně navázané lavičky, výška lavičky cca 40-45 cm, jako záda pro lavičky slouží stěny truhlíku. Dále jsou součástí konstrukce policové díly pro ukládání knížek. Princip fungování knihoboxu je darování knih obyvateli MČ, každý knihu může volně přinést a odnést, půjčit si ji, číst zde na místě nebo doma.

Řešení pobytové podesty s výše uvedenými prvky je zakresleno ve výkresech A.01 (situace – zakreslení do prostoru), a A.02 – rozkreslení a přibližné okótování konstrukce (půdorys, čelní a boční řez/pohled). Přesné rozměry a výrobní dokumentace budou součástí následujícího realizačního projektu či jako součást dodávky realizační firmy, tato výrobní dokumentace bude předem odsouhlasená projektantem, investorem a zástupcem MČ Brno-Medlánky. V rámci umístění na ploše musí konstrukce odpovídat návaznosti na sousední dům, rozměry vychází z členění fasády (rozmístění oken apod.) – truhlík je řešen tak, aby zde mohla být vysázena i vyšší zeleň (keřstrom, vícekmén), a to v místě, kde se nenachází okna. Podesta řeší i sklon terénu tak, aby vzniklo posezení v rovině, směrem ke kapličce/zvonici terén klesá,

tudíž zde bude umožněn nástup díky zvýšení podesty (předpoklad – jeden až dva schody/stupně).

Truhlík bude osázen vhodnými rostlinami, které snesou i sušší stanoviště, a jsou vhodné pro osazování mobilních nádob.

Součástí konstrukce bude i panel s informacemi o projektu.

ČELNÍ POHLED NA PROSTOR VEDLE ZVONICE/KAPLIČKY (současný stav)

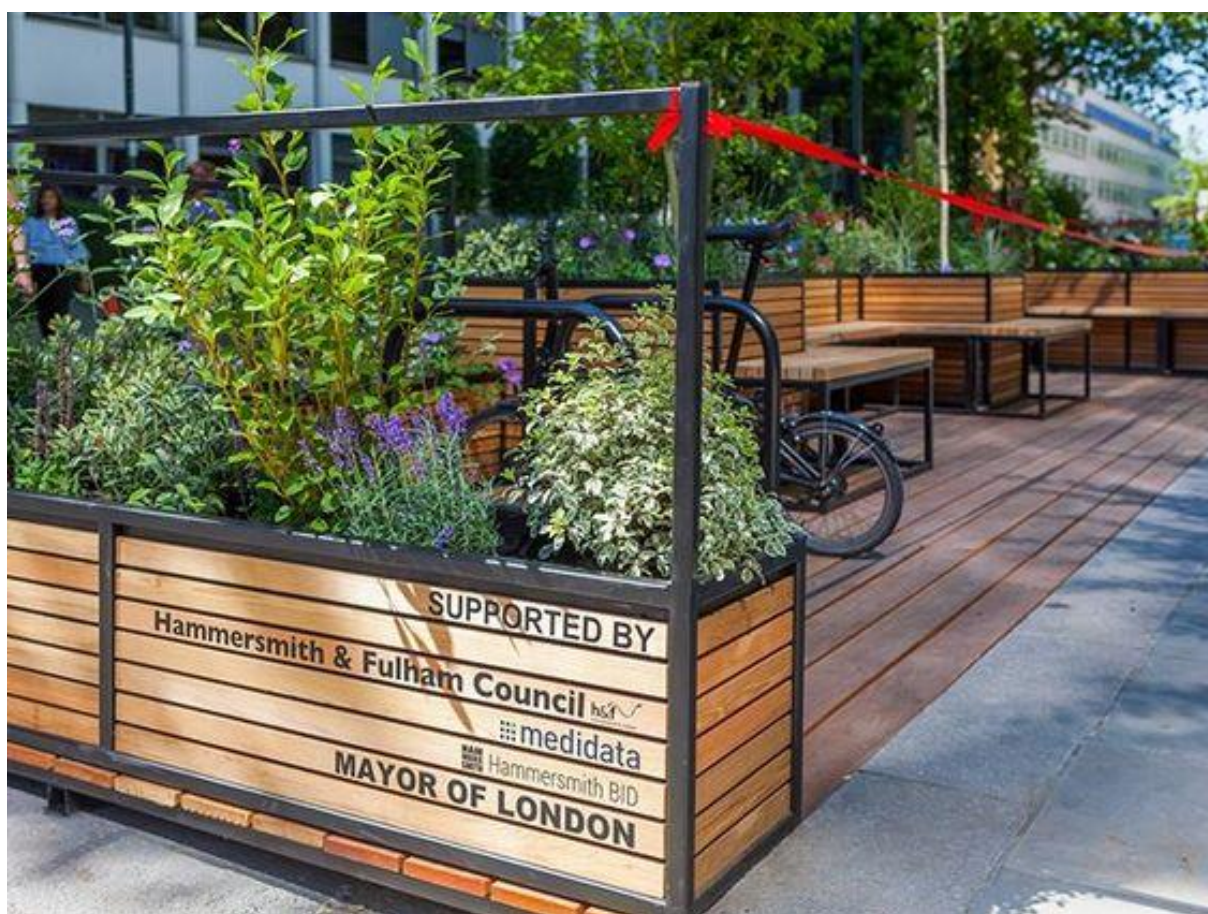

INSPIRATIVNÍ FOTO – MOŽNÉ PROVEDENÍ PODESTY S TRUHLÍKEM A SEZENÍM (zdroj Pinterest.com – São Paulo, projekt Rua Mateus Grou, autoři – kanceláře Zoom, H2C, SuperLimão, Contain It a IMV)

INSPIRATIVNÍ FOTO – MOŽNÉ PROVEDENÍ PODESTY S TRUHLÍKEM A SEZENÍM (zdroj Pinterest.com
– Meristem Design, London – Kirchin Road, Leeland Road, Victoria Road)

INSPIRATIVNÍ FOTO – MOŽNÉ PROVEDENÍ PODESTY S TRUHLÍKEM A SEZENÍM
(zdroj Pinterest.com – Public Parklet, Clayton, St. Louis)

OÁZA U PSÍHO VÝBĚHU

Pro posezení bude využita část plochy stávajícího výběhu pro psy, oplocení bude zkráceno, a do prostoru nároží umístěno nové posezení. V současné době se zde nachází pouze zatravněná plocha, oplocená cca 1m vysokým oplocením z drátěného pletiva v rámu, toto oplocení je ve špatném stavu, součástí oplocení je i vjezdová brána pro údržbu.

Nové řešení:

Vytvoření místa k posezení a setkávání s možností posezení u stolečku. Navržené řešení viz výkres B.01 a inspirativní fotografie.

V rámci navržených úprav bude zrušena část stávajícího oplocení kolem psího výběhu a nově bude oplocení ukotveno v poloze dle výkresu. Součástí nové části oplocení bude i nová uzamykatelná vjezdová brána pro údržbu. Příjezd k bráně bude umožněn po zatravněné ploše, a to vytvořením tzv. šterkového trávníku (na pohled obyčejný trávník, pod povrchem nosné vrstvy ze šterku).

V rámci nové kompozice je vytvořeno nové posezení přístupné z okolo jdoucího chodníku pro pěší na jižní straně (z ulice Jabloňové), se zachováním možného vjezdu pro údržbu ze severozápadního rohu, a s rozmístěním nové zeleně tak, aby zde vzniklo příjemné místo pro pobývání. Posezení je tvořeno zadlážděnou plochou se zastřešenou pergolou, uvnitř vybavenou čtvercovým stolečkem se sedátky s opěradly. Součástí posezení bude sběrná nádoba na dešťovou vodu, takže obyvatelé budou moci zalévat nově vysazenou zeleň dle potřeby.

Umístění nových výsadeb stromů respektuje stávající vedení inženýrských sítí a jejich ochranná pásma.

Zastřešená pergola bude pevně ukotvena v nové dlážděné čtvercové ploše, která bude propojená s přilehlým chodníkem pomocí betonových šlapáků (provedení dlažby a šlapáků ideálně ze stejného typu dlažby).

Posezení je umístěno v jednoduché dřevěné rámové krychli (pergole), zastřešení je řešeno pomocí plného polykarbonátu v bílém zabarvení, popř. v čiré barvě. Konstrukční materiál nosné konstrukce – lepené hranoly ze sibiřského modřínu, povrchová úprava ochranná lazura, min. ve dvou nátěrech. Součástí konstrukce je zastřešení, které bude mírně skloněné (pultová střecha), a dešťová voda bude jímána přes okapničku do svodu, na který bude napojena akumulací nádrž na vodu. Poblíž bude vytvořen šterkový vsak pro přebytečnou vodu (při naplnění nádrže).

Poblíž posezení bude ukotven i jeden nový odpadkový koš, který bude vzhledově korespondovat s mobiliářem k sezení.

Jako přistínění posezení je poblíž vysazen jeden nový solitérní strom, vysazen bude platan (*Platanus x acerifolia*), a to ve velikosti obvodu kmene min. 14-16 cm, s korunou zapěstovanou v podchodné výšce min. 2,2m (druh stromu vybrán na žádost obyvatel MČ). Do rohu na západní straně, podél nového oplocení psího výběhu, a na severu podél oplocení sousední zahrady Domova pro seniory jsou navrženy k výsadbě listnaté kvetoucí druhy keřů, a to do menší skupinky či volně rostlých živých plotů. Druhově je vhodné navázat na výsadby již realizované v psím výběhu, výška keřů poblíž posezení cca 1,5m, vzadu u oplocení sousední zahrady Domova mohou být i keře vyšší. Vhodné druhy keřů - dle stanovištních podmínek a osvědčených druhů již rostoucích v MČ. Zeleň je koncipována tak, aby dotvářela alespoň částečně určitou intimitu prostoru posezení, avšak zároveň prostor zůstával přehledný pro pocit bezpečí.

Součástí navrženého řešení je dále i umístění krmítek a ptačího pítka poblíž nového solitérního stromu tak, aby bylo možné ptáky pozorovat z prostoru sezení pod pergolou.

Vhodné provedení navrženého řešení viz situace a následující inspirativní fotografie.

INSPIRATIVNÍ FOTO – MOŽNÉ PROVEDENÍ PERGOLY

- bez stínících plachet, s použitím mírně skloněné stříšky z plného polykarbonátu tak, aby bylo možné jímat dešťovou vodu do sběrné nádoby (zdroj Pinterest.com)

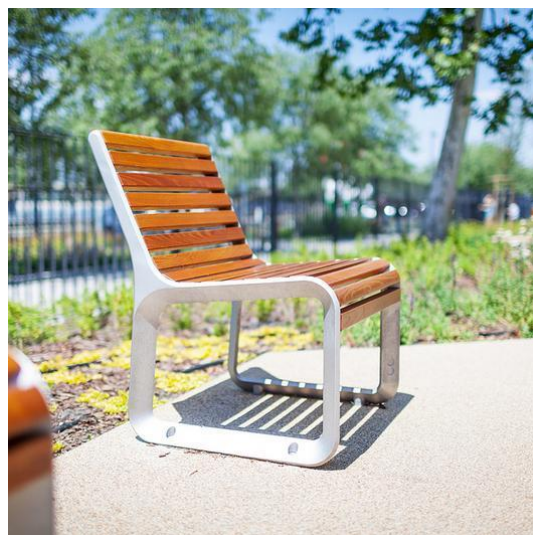

INSPIRATIVNÍ FOTOGRAFIE (zdroj Pinterest.com)

INSPIRATIVNÍ FOTOGRAFIE – VHODNÝ MOBILIÁŘ
PRO POSEZENÍ + ODPADKOVÝ KOŠ
(zdroj mmCité, typ Portiqoa)

INSPIRATIVNÍ FOTOGRAFIE – SBĚRNÁ NÁDOBA
NA DEŠŤOVOU VODU

- materiál plast, objem 350 l, se servisním
výpustným ventilem pro vypouštění nádoby na
zimu a pro čištění, napojeno na okapový svod
z pergoly (zdroj Internet, Standmar)

INSPIRATIVNÍ FOTOGRAFIE – KRMÍTKO, PÍTKO
- obojí nutné umístit na sloupku, materiál tvrdé dřevo, keramika (zdroj Internet)

INSPIRATIVNÍ FOTOGRAFIE – INFOPANEL
- možné provedení info cedule
– tabule s informacemi o celém projektu + provozní řád (zdroj Internet)

OÁZA U PSÍHO VÝBĚHU

OÁZA U BÝVALÉ PASTOUŠKY

Jedná se o prostor na ulici Kytnerova, na okraji městské části při hranici s MČ Brno-Řečkovice, poblíž příjezdu k rodinným domům a pěší spojky – propojení s ulicí Hrázka.

Prostor je z jihozápadu vymezen částečně dlážděnou příjezdovou komunikací, která se mění na severozápadní straně v komunikaci štěrkovou, na východní straně tvoří hranici chodník ulice Kytnerovy, na severní straně je prostor vymezen zvedajícím se svahem zcela zarostlým náletovou a keřovou vegetací. Řešen bude pouze zatravněný stávající prostor pod svahem. Prostorem neprochází žádná vedení IS, pouze v přilehlé příjezdové komunikaci je vedena jednotná dešťová kanalizace.

Pohled na řešenou plochu

Strom v pozadí – lípa v soukromé zahradě za opěrnou zdí. Po pravé straně „divoký porost na svahu“

Pohled na řešenou plochu z pěší spojky ke Hrázce (pohled od jihozápadu)

V rámci tohoto prostoru je navrženo posezení pod nově vysazeným velkým solitérním stromem, tvořené lavičkou zatočenou zčásti kolem stromu a vybíhající podél stávající komunikace. Poblíž stromu bude umístěno pítko pro ptáky či zvěř / psi apod. – může mít tvar nižšího balvanu s vydlabanou miskou (dírou), do které mohou obyvatelé nanosít vodu ze studny poblíž.

Inspirativní foto – zdroj Internet (Pinterest.com)

Stávající terén bude nutné částečně upravit, zejména v severozápadní části bude terén více srovnán tak, aby zde vznikla víceméně „rovinná“ zatravněná plocha, klesající pouze souběžně s navazující komunikací.

Do zatravněné plochy bude dále umístěn budkostrom, jedná se o „umělý strom“ s větvemi plnými barevných krmítek (v nejnižším patře, kam dosáhnou lidé) a barevných budek (na vyšších větvích), lze použít např. v zemi pevně ukotvený kmen / torzo kmene akátu s kosterními větvemi, nebo je možné vybudovat budkostrom dle inspirativního foto.

O kousek dál bude ukotveno nové broukoviště, na dřevěném kůlu osazený „hmyzí hotel“ v kombinaci s krmítkem (viz inspirativní foto), popř. i tlející kmen.

Inspirativní foto – zdroj Internet (Pinterest.com)

Mezi budkostromem a broukovištěm, a poblíž posezení u stromu při ulici Kytnerova budou osazeny infotabule a interaktivní tabule. Tématem mohou být včely, hmyz, ptáci a jejich život / život ve městě.

Inspirativní foto - naučné tabule, interaktivní prvky (zdroj Internet)

Podél navazující opěrné zdi sousední zahrady v severozápadním rohu zahrady je navrženo vysadit listnaté kvetoucí keře do volně rostlého živého plotu. Podél paty svahu je navrženo vytvořit lem z lučního trávniku, který bude pastvou pro hmyz. Vybrána bude luční směs vhodná pro toto stanoviště, luční směs může být smíchána přímo na míru dané lokalitě.

(Inspirační foto – zdroj Internet)

Z důvodu vytvoření tohoto nového místa pro posezení je nutné přesunout stávající nádoby na posypový materiál někam jinam, např. do blízkosti studny, popř. jinam dle instrukcí MČ Brno-Medlánky.

V blízkosti tohoto místa se nachází funkční studna, se kterou je počítáno jako zdrojem vody pro zálivku, kterou mohou provádět i obyvatelé městské části. V rámci projektu bude nutné vybavit studnu nádobami, které bude možné používat k zálivce a zároveň je zajistit proti odcizení.

Inspirační foto – ptačí pítko/koupátko

OÁZA U BÝVALÉ PASTOUŠKY

VHODNÁ DRUHOVÁ SKLADBA NAVRŽENÝCH VÝSADEB

V rámci navržených tří ploch jsou k výsadbě navrženy dva solitérní stromy k nově vytvořeným posezením. Vždy je nutné vysadit vysokokmeny, s obvodem kmínku min 14-16 cm, s korunou zapěstovanou v podchodné výšce min. 2,2m, tyto dřeviny budou ukotveny třemi kůly a zajištěny proti okusu, výparu z kmene a mrazovému poškození, a bude zde provedena ochrana proti poškození kmene od psů.

Do plochy u psího výběhu je vhodné vysadit *Platanus x acerifolia*, případně některý z jeho kultivarů, dorůstající menší výšky, např. *Platanus 'Huissen'*.

Druhý solitérní strom byl navržen do posezení v Oáze u bývalé pastoušky, zde je vhodné vysadit např. javor mléč (*Acer platanoides*), popř. dub letní (*Quercus robur*), příp. jilm vaz (*Ulmus laevis*).

javor mléč (*Acer platanoides*)

dub letní (*Quercus robur*)

jilm vaz (*Ulmus laevis*)

Pro výsadby do volně rostlých živých plotů jsou vhodné druhy, které na daných stanovištích budou dobře prosperovat, vhodné jsou druhy kvetoucí, listnaté, např.:

Zimolez pýřitý / Z. tatarský

Svída krvavá

VI. ZÁVĚR

ZÁVĚR

Celý návrh je řešen tak, aby na vybraných plochách v MČ Brno-Medlánky vznikly nové menší příjemné prostory pro rekreaci obyvatel či návštěvníků městské části. Navržená náplň / využití těchto prostorů včetně jejich vybavení a návrh sadových úprav zohledňuje návaznost na okolní plochy, návrh je snahou o realizaci cílů projektu Oázy, podaného v rámci participačního rozpočtu města Brna.

Zdroje:

Veškeré fotografie současného stavu – archív autora

Inspirativní fotografie - Inspirativní foto – internet – Google obrázky, Pinterest, archív autora

Pro naučné infotabule čerpáno zde:

<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/PR-pod-marskym-vrchem-se-verejnosti-otevira-nova-naucna-stezka>

<http://www.mestonachod.cz/zpravodajstvi/zpravodajstvi-detail.asp?id=6328>

<https://www.vysocina.eu/vylety/1633-naucna-stezka-stara-plovarna#1633-2>